

יש לי נטייה לברוח מבשורה, הסיפור של אנשים עם מוגבלות נמעט נכפה עליי

בספרו החדש של יותם טולוב מתאחדים שני תפקידיו - סופר ופעיל חברתי למען אנשים בעלי מוגבלות. כעת הוא מדבר על הכשל היסודי במוסדות לבעלי מוגבלויות, על הצורך בהצלת עולם הספרות הגווע ועל התקווה ששינוי חברתי יכול להתרחש גם באמצעות כתיבה

אריאל שנבל
צילום: נעמה שטרן

לא נדיר למצוא בסיומם של ספרים "עמוד תורה" שהסופר מודה בו להוריו שהביאוהו עד הלום, או לכל אחד אחר שלדעתו מגיעה לו שורת אוכור ביצירה שזה עתה הביא לעולם. אבל נדיר הרבה יותר למצוא בין התורות הללו משפט כמו זה שנמצא בספרו החדש של יותם טולוב, "ביום שייגמר הכסף" (כתר), שעוסק לא מעט במתרחש בתוך מוסד לאנשים עם מוגבלויות: "בית הכלנית הוא מוסד רמיוני", כותב שם טולוב, "המציאות לא פעם קשה יותר". כשלוקחים בחשבון שטולוב בחייו הפרטיים עוסק לא מעט בקידום זכויות של אנשים עם מוגבלויות, ואף היה מנכ"ל ארגון "בזכות", הערפל מעל ההצהרה הזו מעט מתפורר ועדיין, הערבוב הזה בין ספרות למציאות דורש הסבר.

"נכון שזה לא משהו מאוד רגיל, אבל הפעם זה בא לי טבעי", אומר טולוב. "קודם כול, טבעי להורות לאנשים שדיברתי איתם במסגרת העבודה על הספר. אחד האנשים שעזרו לי מאוד היה חוקר פרטי, פו שורץ, שנכנס למוסד כזה לפני כמה שנים מטעם משפחה שחשדה שפוגעים בילד שלה. הוא התראיין לעבודה, התקבל, וראה שם דברים נוראיים. התיעוד שלו הגיע אלינו וסייע לנו ב'בזכות' לפוצץ את הפרשה ולגרום לשינוי. הרבה מהתיאורים בספר הם שלו, תיאורים שעברו עידון ניכר כי לא רציתי להגיע לאזורים פלסטיים קשים מדי. אבל מעבר לכך, מבחינתי זה טבעי להצהיר: אנחנו לא בספרות היסטורית, וזה לא רומן לגמרי בדיוני. אני גם יודע שלא יהיה פשוט לקוראים שיש להם בני משפחה שנמצאים במוסד או שמועמדים להיכנס לאחר כזה בשנים הבאות לקרוא את הספר. אבל זו המציאות. לא כולה, אבל בהחלט חלק ממנה. ואני לא מפצל יותר בין שני הכובעים, של הסופר ושל הפעיל למען אנשים עם מוגבלות".

טולוב הוא אכן מקרה מעניין של סופר מטיח (ומקיים), זהו ספרו השלישי, שהוא גם פעיל חברתי. השילוב הזה בין שני התחומים הוא כנראה הגורם לפערי הזמן שחלקו בין פרסום ספריו. הראשון, "זה שמחכה", ראה אור ב־2009. השני, "חמש נפשות", יצא ב־2014. רק כעת, שמונה שנים אחר כך, יצא ספרו השלישי. "אני חושב שזה הולך להשתנות", אומר טולוב כשאני מציג בפניו את הפערים הנרחבים הללו בין ספר לספר. "עד עכשיו הכתיבה לא

